

Emlékeztető

Készült a VGT2 társadalmosítása keretében Szombathelyen 2015 július 2-án tartott fórumról.

Az előadók a meghirdetett előadásukat megtartották, ezt követően volt lehetőség hozzászólásra, kérdésekre.

Hozzászólás:

Janák Emil: Az állapotértékelés kapcsán fontos aláhúzni, hogy minden víztest esetében, így a mesterséges víztestek esetében is el kell készíteni, az állapot értékeléseket. Abban az esetben, ha egy víztest jó állapotban van, akkor nem kell intézkedést megfogalmazni, és ez is igaz, az erősen módosított és mesterséges víztestekre is. A különbség, csak a megfogalmazásban van, az erősen módosított és a mesterséges víztestek esetében a Jó állapoton belül a jó minősítés alatt a jó ökológiai potenciált értjük. Fontos, hogy a keretirányelv végrehajtása keretében az összes víztestnél a jó minősítést célul kell kitűzni, függetlenül a besorolásától. Ez azt jelenti, hogy ökológiai szempontból mindegyik víztest fontos, és mindegyik lehet jó, sőt kiváló a besorolástól függetlenül. Ennek alátámasztására jó példa, hogy a Tisza tó besorolását a módszertani pontosítások eredményeként a Tó (állóvízes) besorolásból át kellett tenni az Erősen módosított folyó szakaszok közé, de ez nem csökkenti az ökológiai értékét, természetvédelmi besorolását nem befolyásolja, e- miatt intézkedési tervet nem kell módosítani.

Kutatás fejlesztésre van szükség annak érdekében, hogy az egyes hidro-morfológiai terhelések ökológiai hatása megítélhető legyen. A bemutatott állapotértékelési módszertan leírja, hogy az egyes morfológiai terhelések mikor tekinthetők jelentősnek, mikor van hatása, de nem tér ki azon vizsgálatokra, amelyek igazolják, hogy az ökológiai válasz valóban az adott morfológiai, vagy hidrológiai terhelésből származik. Ez azért is fontos, mivel a bemutatott (fiziko-kémiai, mint támogató elemek) állapotértékelése szerint a szigetközi víztest kiváló állapotú is lehetne. Az általam ismert biológiai vizsgálatok sem mutatnak szignifikáns eltérést a felette, vagy alatta található víztest biológiai paramétereitől, pedig a vízhozam jelentős részét Dunacsunynál a szlovák Fél kiveszi!

Simonffy Zoltán BMGE: A hozzászólásban elhangzottal egyetértek.

Clement Adrienn BMGE: egyetértek.

Ács Eva Ökológiai Kutató: A szigetközben ott, ahol zárásokat alakítottak ki ott biztos, hogy a folyóvízi élettérhez képest állóvízi ökoszisztéma alakult ki. Önmagában a mérések megléte, nem biztos, hogy alátámasztja egy víztest ökológiai állapot változását. A szigetköz esetében olyan diverz élőhely együttesek alakultak ki, hogy valószínű, hogy a meglévő néhány mérőhelyen kapott adatokkal nem lehet a változást bemutatni.

Tahy Ágnes OVF: A szigetköz esetében a hidrológiai terhelés a jelentős. A módszertan szerint adott víztest hidrológiai jellemzését a felső és alsó határon mérhető vízhozammal jellemezzük. Az alsó határ az üzemvíz csatorna főmederbe történő becsatlakozása alatt

található, ahol már a teljes vízhozam megtalálható. lehet, hogy a víztest alsó szakaszhatárát kellene módosítani úgy, hogy közvetlenül az üzemvíz csatorna betorkollása felett legyen.

Tóth György OVF: A VGT2 keretében a biológiai minősítésnél használt osztályhatárokat megváltoztattuk. nem lenne szerencsés 6 évente változtatni az értékelés alapját képező rendszert változtatni, mivel az összehasonlíthatóság így megkérdőjelezhető.

Clement Adrienn BMGE: nem kívánnak 6 évente változtatni az osztályhatárokon. Most az első felülvizsgálatnál a módszertan alapján változott a tipológia, tehát az alap megváltozott, így újra el kellett végezni az adatok statisztikai értékelését. feltételezhető, hogy erre a következő felülvizsgálatkor már nem lesz szükség. E mellett fontos tudni, hogy a biológiai értékelés vetődik rá a fiziko-kémiaira, nem fordítva. Volt néhány víztest, ahol a fiziko-kémiai rossz volt, míg a biológiai minősítés jó lett, de ez azt mutatja, hogy a kémiai határértékek túl szigorúan lettek megállapítva.

Fehér Gizella ADUVIZIG: A Duna Tisza közti hátságban előfordulhat a mintavétel éven belüli eloszlása miatt, hogy a fiziko-kémiai minősítés kiválóra adódik, míg a biológia akár rossz is lehet. A növényi tápanyagok terhelése az év folyamán akár jelentős lehet, amit a fiziko-kémiai vizsgálatokkal nem tudunk kimutatni, de ha a biomassa éves eloszlását is vizsgálunk, akkor kimutatható lenne, hogy a terhelés a biomasszában, annak növekményében ott van.

Tóth György OVF: Előfordulhat e, hogy az Állapotértékelés eredménye kapcsán az derül ki, hogy magyar országon a vizek állapota rosszabb, mint az alattunk, vagy felettünk lévő országokban. Ha ez előfordulna, akkor mi lehet az oka? Az esetleg szigorúbb határértékek, vagy esetleg az, hogy hozzánk minden terhelés befolyik, de ki már nem folyik?

Tahy Ágnes OVF: Az Ipoly vízgyűjtőjén volt egy határokon átnyúló közös projekt a szlovákokkal. A módszertanok részben eltértek egymástól. de a minősítésben nem volt eltérés. Interkalibrációs kötelezettség csak a biológiai elemek esetében van.

Ács Éva Ökológiai Kutató: Amikor ökológiai állapotot állapítunk meg akkor referencia állapotot veszünk alapul. nagyon fontos, hogy ez igazolt legyen. A Balaton esetében sikerült paleontológiai módszerrel a megfelelő üledék rétegből az emberi beavatkozások előtti időszak élőlények közösségének összetételét megállapítani. Ehhez tudjuk a Balaton ökológiai állapotát mérni, még kémia sem kell hozzá. E mellett még a tájhasználat és a hidromorfológia jelenik meg. Jó, vagy közepes minősítést kap-e egy víztest ökológiai szempontból, ott már nem vesszük figyelembe a kémiát, hanem az érzékeny életközösségekre figyelemmel döntjük el, hogy jó, vagy közepes a víztest állapota.

Simonffy Zoltán BMGE: A metodológiai kérdések ugyan fontosak, de még nem olyan éles a helyzet. Akkor válik izgalmassá, amikor intézkedést kell megtervezni. Az EU ban határozott elmozdulás van a korábbihoz képest az intézkedések megtervezésénél. Korábban a biológiai minősítés alapján intézkedtek, most viszont a terhelések alapján történő intézkedéseket javasolják. A terhelések hatásának az értékelésével kell eldönteni, hogy milyen intézkedésre van szükség. Ahol bizonytalanok vagyunk a terhelés hatásában, ott ne intézkedjünk. A biológiai értékelések módszertani fejlesztése hosszú, akár évtizedekig tartó folyamat, nem

biztos, hogy könnyű víztestekre lebontani. Adott beavatkozás hatása is lehet, hogy egy alsóbb víztesten jelentkezik. Nagyon fontos, hogy legyenek kutatások magyar országon EU támogatással, és magyar forrásból egyaránt.

Ács Éva Ökológiai kutató:

A legfontosabb, hogy jó minőségű adatokkal tudjunk dolgozni. A biológia esetében ez eléggé aggályos.

Major Veronika VTK Innosystem: Sok projekt esetében futunk bele, hogy nem megbízhatóak az adatbázisok.

Kiss Keve Gábor: Az adatok a tökéletes mintavétellel kezdődnek. Legtöbbször az adatgyűjtés bizonytalan. Ekkor a legjobb labormunka sem adhat valóságos eredményt.

Balogh Sándor: Cégük adatsorok elemzésével foglalkozik. Kimutatható az adatsorok időpontjainak statisztikai elemzése alapján, hogy az adatok legtöbbször munkaidő alatt keletkeznek, és ez nem biztos, hogy igazodnak a terhelések időbeni eloszlásához.

Clement Adrienn: Ez a Magyar valóság. A jó hír, hogy van terhelési adatbázisunk, de biztos, hogy a valós kimenet, és a mért kimenet eltér egymástól. Nem biztos, hogy a monitoringot kellene átszervezni, hanem egyes online mérések felhasználásával kellene korrekciós tényezőket meghatározni.

Ács Éva Ökológiai kutató: A biológiánál is fontos a mintavétel időbelisége. Ezért választottak a keretirányelvben ki különböző élőlény csoportokat, hogy összességében jelezzék a terheléseket. Ezért van, hogy a kémia csak támogató paraméter. A biológusi tudás felértékelődött, ez jó, de egyben felelősséget is jelent.

Szilágyi Ferenc BMGE: A mérések darabszáma is fontos. Sok esetben évente 4-6 mérésből kell következtetést levonni. A statisztikai vizsgálatok szabályosságához elegendő adat nem áll rendelkezésre.

Kérdés	Válasz
Janák Emil: Az állapotértékelés kapcsán fontos aláhúzni, hogy minden víztest esetében, így a mesterséges víztestek esetében is el kell készíteni, az állapot értékeléseket. Abban az esetben, ha egy víztest jó állapotban van, akkor nem kell intézkedést megfogalmazni, és ez is igaz, az erősen módosított és mesterséges víztestekre is. A különbség, csak a megfogalmazásban van, az erősen módosított és a mesterséges víztestek esetében a Jó állapotban belül a jó minősítés alatt a jó ökológiai potenciált értjük. Fontos, hogy a keretirányelv végrehajtása	Simonffy Zoltán BMGE: A hozzászólásban elhangzottal egyetértek. Clement Adrienn BMGE: egyetértek.

<p>keretében az összes víztestnél a jó minősítést célul kell kitűzni, függetlenül a besorolásától. Ez azt jelenti, hogy ökológiai szempontból mindegyik víztest fontos, és mindegyik lehet jó, sőt kiváló a besorolástól függetlenül. Ennek alátámasztására jó példa, hogy a Tisza tó besorolását a módszertani pontosítások eredményeként a Tó (állóvizes) besorolásból át kellett tenni az Erősen módosított folyó szakaszok közé, de ez nem csökkenti az ökológiai értékét, természetvédelmi besorolását nem befolyásolja, e- miatt intézkedési tervet nem kell módosítani.</p> <p>Kutatás fejlesztésre van szükség annak érdekében, hogy az egyes hidro-morfológiai terhelések ökológiai hatása megítélhető legyen. A bemutatott állapotértékelési módszertan leírja, hogy az egyes morfológiai terhelések mikor tekinthetők jelentősnek, mikor van hatása, de nem tér ki azon vizsgálatokra, amelyek igazolják, hogy az ökológiai válasz valóban az adott morfológiai, vagy hidrológiai terhelésből származik. Ez azért is fontos, mivel a bemutatott (fiziko-kémiai, mint támogató elemek) állapotértékelése szerint a szigetközi víztest kiváló állapotú is lehetne. Az általam ismert biológiai vizsgálatok sem mutatnak szignifikáns eltérést a felette, vagy alatta található víztest biológiai paramétereitől, pedig a vízhozam jelentős részét Dunacsunynál a szlovák Fél kiveszi!</p>	
<p>Ács Eva Ökológiai Kutató: A szigetközben ott, ahol zárásokat alakítottak ki ott biztos, hogy a folyóvízi élettérhez képest állóvízi ökoszisztéma alakult ki. Önmagában a mérések megléte, nem biztos, hogy alátámasztja egy víztest ökológiai állapot változását. A szigetköz esetében olyan diverz élőhely együttesek alakultak ki, hogy valószínű, hogy a meglévő néhány mérőhelyen kapott adatokkal nem lehet a változást bemutatni.</p>	<p>Tahy Ágnes OVF: A szigetköz esetében a hidrológiai terhelés a jelentős. A módszertan szerint adott víztest hidrológiai jellemzését a felső és alsó határon mérhető vízhozammal jellemezzük. Az alsó határ az üzemvíz csatorna főmederbe történő becsatlakozása alatt található, ahol már a teljes vízhozam megtalálható. lehet, hogy a víztest alsó szakaszhatárát kellene módosítani úgy, hogy közvetlenül az üzemvíz csatorna betorkollása felett legyen.</p>
<p>Tóth György OVF: A VGT2 keretében a</p>	<p>Clement Adrienn BMGE: nem kívánnak 6</p>

<p>biológiai minősítésnél használt osztályhatárokat megváltoztattuk. nem lenne szerencsés 6 évente változtatni az értékelés alapját képező rendszert változtatni, mivel az összehasonlíthatóság így megkérdőjelezhető.</p>	<p>évente változtatni az osztályhatárokon. Most az első felülvizsgálatnál a módszertan alapján változott a tipológia, tehát az alap megváltozott, így újra el kellett végezni az adatok statisztikai értékelését. feltételezhető, hogy erre a következő felülvizsgálatkor már nem lesz szükség. E mellett fontos tudni, hogy a biológiai értékelés vetődik rá a fiziko-kémiaira, nem fordítva. Volt néhány víztest, ahol a fiziko-kémiai rossz volt, míg a biológiai minősítés jó lett, de ez azt mutatja, hogy a kémiai határértékek túl szigorúan lettek megállapítva.</p>
<p>Fehér Gizella ADUVIZIG: A Duna Tisza közti hátságán előfordulhat a mintavétel éven belüli eloszlása miatt, hogy a fiziko-kémiai minősítés kiválóra adódik, míg a biológia akár rossz is lehet. A növényi tápanyagok terhelése az év folyamán akár jelentős lehet, amit a fiziko- kémiai vizsgálatokkal nem tudunk kimutatni, de ha a biomassza éves eloszlását is vizsgálnánk, akkor kimutatható lenne, hogy a terhelés a biomasszában, annak növekményében ott van.</p>	
<p>Tóth György OVF: Előfordulhat e, hogy az Állapotértékelés eredménye kapcsán az derül ki, hogy magyar országon a vizek állapota rosszabb, mint az alattunk, vagy felettünk lévő országokban. Ha ez előfordulna, akkor mi lehet az oka? Az esetleg szigorúbb határértékek, vagy esetleg az, hogy hozzánk minden terhelés befolyik, de ki már nem folyik?</p>	<p>Tahy Ágnes OVF: Az Ipoly vízgyűjtőjén volt egy határokon átnyúló közös projekt a szlovákokkal. A módszertanok részben eltértek egymástól. de a minősítésben nem volt eltérés. Interkalibrációs kötelezettség csak a biológiai elemek esetében van.</p>
<p>Ács Éva Ökológiai Kutató: Amikor ökológiai állapotot állapítunk meg akkor referencia állapotot veszünk alapul. nagyon fontos, hogy ez igazolt legyen. A Balaton esetében sikerült paleontológiai módszerrel a megfelelő üledék rétegből az emberi beavatkozások előtti időszak élőlények közösségének összetételét megállapítani. Ehhez tudjuk a Balaton ökológiai állapotát</p>	<p>Simonffy Zoltán BMGE: A metodológiai kérdések ugyan fontosak, de még nem olyan éles a helyzet. Akkor válik izgalmassá, amikor intézkedést kell megtervezni. Az EU ban határozott elmozdulás van a korábbihoz képest az intézkedések megtervezésénél. Korábban a biológiai minősítés alapján intézkedtek, most viszont a terhelések alapján történő intézkedéseket</p>

<p>mérni, még kémia sem kell hozzá. E mellett még a tájhasználat és a hidro-morfológia jelenik meg. Jó, vagy közepes minősítést kap-e egy víztest ökológiai szempontból, ott már nem vesszük figyelembe a kémiát, hanem az érzékeny életközösségekre figyelemmel döntjük el, hogy jó, vagy közepes a víztest állapota.</p>	<p>javasolják. A terhelések hatásának az értékelésével kell eldönteni, hogy milyen intézkedésre van szükség. Ahol bizonytalanok vagyunk a terhelés hatásában, ott ne intézkedjünk. A biológiai értékelések módszertani fejlesztése hosszú, akár évtizedekig tartó folyamat, nem biztos, hogy könnyű víztestekre lebontani. Adott beavatkozás hatása is lehet, hogy egy alsóbb víztesten jelentkezik. Nagyon fontos, hogy legyenek kutatások magyar országon EU támogatással, és magyar forrásból egyaránt.</p>
<p>Ács Éva Ökológiai kutató: A legfontosabb, hogy jó minőségű adatokkal tudjunk dolgozni. A biológia esetében ez eléggé aggályos.</p>	<p>Major Veronika VTK Innosystem: Sok projekt esetében futunk bele, hogy nem megbízhatóak az adatbázisok.</p>
<p>Kiss Keve Gábor: Az adatok a tökéletes mintavétellel kezdődnek. Legtöbbször az adatgyűjtés bizonytalan. Ekkor a legjobb labormunka sem adhat valóságos eredményt.</p>	<p>Clement Adrienn: Ez a Magyar valóság. A jó hír, hogy van terhelési adatbázisunk, de biztos, hogy a valós kimenet, és a mért kimenet eltér egymástól. Nem biztos, hogy a monitoringot kellene átszervezni, hanem egyes online mérések felhasználásával kellene korrekciós tényezőket meghatározni.</p>
<p>Ács Éva Ökológiai kutató: A biológiánál is fontos a mintavétel időbelisége. Ezért választottak a keretirányelvben ki különböző élőlény csoportokat, hogy összességében jelezzék a terheléseket. Ezért van, hogy a kémia csak támogató paraméter. A biológusi tudás felértékelődött, ez jó, de egyben felelősséget is jelent.</p>	<p>Szilágyi Ferenc BMGE: A mérések darabszáma is fontos. Sok esetben évente 4-6 mérésből kell következtetést levonni. A statisztikai vizsgálatok szabályosságához elegendő adat nem áll rendelkezésre.</p>